

**Nasjonalparkstyret
Reisa nasjonalpark/
Ráisdouttarháldi
landskapsvernområde**

Postadresse
Statsforvalteren i Troms og Finnmark,
Postboks 700, 9815 Vadsø

Besøksadresse
Hovedveien 2
9151 Storslett

Kontakt
Sentralbord: +47 78 95 03 00
Direkte: +47 91328614
fmtrakb@fylkesmannen.no
www.nasjonalparkstyre.no/Reisa-nasjonalpark/
www.reisanasjonalpark.no

Norsk Ornitologisk Forening v/Tom Roger Østerås

Saksbehandler Asgeir Blixgård

Vår ref. 2021/4697-3 432.3

Deres ref.

Dato 31.05.2021

Søknad om dispensasjon fra verneforskriften for Ráisdouttarháldi landskapsvernområde til landing med helikopter i forbindelse med kartlegging av fugleliv

Dispensasjonssaken ble behandlet i styremøte 28. mai. Vedlagt følger samlet saksgang og vedtak med vilkår.

Med hilsen

Asgeir Blixgård
nasjonalparkforvalter

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

Kopi sendes pr e-post til:

Statskog Fjelltjenesten v/Tarjei Gunnestad
Nordreisa kommune
Statens naturoppsyn v/Thomas Johansen
Chokolat Reinbeitedistrikt 36
Statsforvalteren i Troms og Finnmark

Saksframlegg

Arkivsaksnr: 2021/4697-2

Saksbehandler: Asgeir Kvalvåg
Blixgård

Dato: 19.05.2021

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Reisa nasjonalparkstyre	19/21	28.05.2021

Søknad om dispensasjon fra verneforskriften for Ráisduottarháldi landskapsvernområde til landing med helikopter i forbindelse med kartlegging av fugleliv

Saksprotokoll i Reisa nasjonalparkstyre - 28.05.2021

Vedtak

Med hjemmel i naturmangfoldloven § 48 gir nasjonalparkstyret for Reisa nasjonalpark og Ráisduottarháldi landskapsvernområde Ornitologisk forening ved Tom Roger Østerås dispensasjon for landing med helikopter. Dispensasjonen gjelder for landing på angitt lokalitet i Ráisduottarháldi landskapsvernområde.

Tillatelsen gis med følgende vilkår: -

1. Tillatelsen gjelder for nødvendig lavtflyging i forbindelse med landing, og fire landinger med av og påstigning på angitt lokasjon.
2. Tillatelsen gjelder i perioden 25.6.-1.7.2021 og 25.6.-1.7.2022.
3. Flyvingen skal klareres med berørt reinbeitedistrikt og skje i forståelse med reindriftsnæringen i området.
4. Dispensasjonen skal medbringes under feltarbeidet.

Vedtaket kan påklages innen 3 uker. Eventuell klage rettes til Miljødirektoratet, men sendes til nasjonalparkstyret.

Forvalters innstilling

Med hjemmel i naturmangfoldloven § 48 gir nasjonalparkstyret for Reisa nasjonalpark og Raisduottarhaldi landskapsvernområde Ornitologisk forening ved Tom Roger Østerås dispensasjon for landing med helikopter. Dispensasjonen gjelder for landing på angitt lokalitet i Ráisdottarháldi landskapsvernområde.

Tillatelsen gis med følgende vilkår: -

5. Tillatelsen gjelder for nødvendig lavtflyging i forbindelse med landing, og fire landinger med av og påstigning på angitt lokasjon.
6. Tillatelsen gjelder i perioden 25.6.-1.7.2021 og 25.6.-1.7.2022.
7. Flyvingen skal klareres med berørt reinbeitedistrikt og skje i forståelse med reindriftsnæringen i området.
8. Dispensasjonen skal medbringes under feltarbeidet.

Vedtaket kan påklages innen 3 uker. Eventuell klage rettes til Miljødirektoratet, men sendes til nasjonalparkstyret.

Saksopplysninger

Søkeren søker på vegne av Miljødirektoratet, Norsk Institutt for Naturforskning og Norsk Ornitologisk Forening. Det søkes om tillatelse til å lande med helikopter to ganger i perioden 25 juni – 1 juli 2021 og to ganger i perioden 25 juni – 1 juli 2022 i følgende område: 1922 Jeartneoaivi. Dette ligger i Raisduottarhaldi landskapsvernområde. Det er vedlagt kart og koordinater med søknaden.

Bakgrunn for søknaden: Norge har bestemt at bestandsutvikling av terrestrisk hekkende fugler er en av 18 hovedindikatorer for om vi har bærekraftig utvikling i Norge (Brunvoll et al. 2010). Det er derfor startet opp et overvåkingsprosjekt på fugl (TOV-E), der data samles inn på en standardisert og representativ måte. Ut i fra resultater fra dette kan bestandsutviklingen for mange fuglearter i Norge.

Metodikk For å skaffe et representativt utvalg av takseringsområder, har de brukt et rutenett (LUCAS) på 18x18 km. Det trengs ca 1000 slike ruter for å dekke fastlands Norge, og av disse er ca 500 trukket ut tilfeldig. Med et slik utvalg av takseringsruter, er det naturlig at noen havner i områder langt fra veg.

Plassering av takseringsruter finnes på vedlagt kart og tabell med koordinater. De rutene som ligger lengst fra veg vil bli taksert ved at personell flys inn med helikopter. De fleste rutene i Norge skal besøkes en gang årlig og fugletakseringene gjennomføres til samme tid og etter samme metodikk hver gang.

Helikopterrutene besøkes imidlertid to år på rad, men med ca. seks års pause til neste runde med to år. Innen de utvalgte LUCAS-rutene takseres en firkant på 1,5 km x 1,5 km. For hver 300 m registreres alle fugler i en punkttaksering. I tillegg registreres alle sjeldnere arter langs linja mellom punktene. Forflytning mellom punktene skjer til fots. Personell flys ut til området med helikopter og takserer til fots. Etter endt taksering blir taksøren hentet med helikopter og forflyttet til neste område. En rute takseres pr døgn. Takseringstidspunkt på døgnet er ca kl 04:00 til 10:00. Dette vil da si at personell blir flydd/forflyttet en gang midt på dagen. Helikopteret blir vanligvis ikke lenger enn nødvendig på bakken i hvert område. Helikopteret vil lande så nært inntil startpunkt som mulig.

Helikoptertransporten vil bli gjennomført av Helitrans og piloten vil medbringe alle tillatelser for prosjektet.

Hensyn til sårbare arter og reindriftsnæringa Lokal kunnskap og Statens Naturoppsyn vil bli brukt for å kjenne til forekomst av sårbare arter. Dette med tanke på at vi ikke vil forstyrre med landing med helikopter. Søknad/informasjon vil også bli sendt til reindriftsnæringa, og vi vil ta hensyn til deres svar.

Sluttkommentar I lys av den store betydningen fugleovervåking har både for Norge og for EU, og kravet til representativt utvalg av områder som skal undersøkes, håper jeg at denne søknaden vil bli godkjent. Om noe er uklart, så ta gjerne kontakt på min telefon 41558612 eller via min e-mail: tom.roger@nofnt.no eller ta kontakt med Ingar Jostein Øien i Norsk Ornitologisk Forening på telefon 90188239 eller mail: ingar@birdlife.no

Prosjektet finansieres av Klima og Miljødepartementet og Miljødirektoratet, og gjennomføres av Norsk Institutt for Naturforskning, Norsk Ornitologisk Forening.

Vurdering

All motorferdsel i Ráisduottarháldi landskapsvernområde er forbudt jf. verneforskriften kap 4 pkt. 2.1. For øvrig så kan forvaltningsmyndigheten gjøre unntak fra vernevedtak jf. naturmangfoldloven § 48, dersom omsøkt tiltak hverken strider mot vernevedtakets formål eller påvirker verneverdiene nevneverdig. Forvalterne for Reisa nasjonalparkstyre har ikke delegert myndighet til å behandle denne type sak selv, og den må derfor vurderes av nasjonalparkstyret.

I henhold til naturmangfoldloven (nml) § 7 skal prinsippene i loven §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, også når forvaltningsmyndigheten fatter vedtak etter forskrifter for verneområder. Vurdering Formålet med vernet av Ráisduottarháldi landskapsvernområde er «å bevare et særpregede høgfjellsområde med løsavsetninger av stor naturhistorisk verdi, og å gi allmenheten adgang til friluftsliv i et slikt område.».

Lavtflyving og landing med helikopter i verneområdet vil være en enkelthendelse som potensielt kan virke forstyrrende på dyreliv og eventuelle brukere i tidsrommet hvor tiltaket blir gjennomført (én dag). Naturmangfoldloven (nml) § 8 krever at offentlige beslutninger baseres på et kunnskapsgrunnlag som skal stå i rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet. I Ráisduottarháldi landskapsvernområde sammen med Reisa nasjonalpark har det blitt gjennomført noe kartlegging av dyrelivet. NINA mener at i de fleste tilfeller vil rovfugler som ligger på reiret bli værende og trykke til helikopteret har passert. Kunnskapsgrunnlaget vurderes som godt nok til å fatte beslutning i denne saken, jf. nml § 8,

og en mulig dispensasjon vil ikke stride mot føre-var-prinsippet jf. nml § 9. Flyvingen med helikopter vil foregå over et kort tidsrom med to årlige landinger.

Søknaden om dispensasjon kommer fra søker på vegne av offentlig organ og tiltaket har en veldig spesifikk målsetting, som gjør det lite sannsynlig at andre vil søke om tillatelse på samme grunnlag og slik skape presedens. Det vurderes derfor til at flyvingen ikke vil ha en betydelig effekt på samlet belastningen på økosystemet i verneområdet jf. nml § 10. Kompensasjon for eventuell miljøforringelse jf. nml § 11 er ikke aktuelt i denne saken. Etter vår vurdering kan transporten gjennomføres uten bruk av helikopter, jf. nml § 12. For øvrig, så er bruk av luftfartøy en skånsom type motorferdsel for plantelivet og landskapsverdier for øvrig, og er derfor i den sammenheng å foretrekke foran annen type motorferdsel (barmarkskjøring).

Ferdsel til fots er mulig, men vil vanskeliggjøre kartleggingsoppdrag med samme formål såpass at det synes lite hensiktsmessig. Formålet med Ráisdottarháldi landskapsvernområde er: «å bevare et særpreget høg fjellsområde med løsavsetninger av stor naturhistorisk verdi, og å gi allmenheten adgang til friluftsliv i et slikt område.».. Videre skal all ferdsel og aktivitet skje hensynsfullt og varsomt slik at det ikke, blant annet, forstyrrer vilt, tamrein eller er til ulempe for andre brukere, jf. verneforskriftens kap. 4 pkt 4.1. Omsøkt flyving er planlagt gjennomført i starten av sommersesongen, som er en tid hvor det normalt er lite aktivitet i området. Likevel er det viktig at tiltak som kan virke forstyrrende på reindriften skjer i forståelse med utøvere av denne næringen i området. Siste halvdel av juni er starten av sommersesongen for brukere av områdene. Derfor vil tiltaket kunne virke forstyrrende på flere brukere av området, særlig fotturister.

Siden omsøkt tiltak ikke omfattes av de spesifiserte dispensasjonsbestemmelsene i verneforskriften, må den behandles etter naturmangfoldloven § 48 (dispensasjon fra vernevedtak). Denne paragrafen gir rom for forvaltningsmyndigheten til å gjøre unntak fra vernevedtak «dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig». Oppsummert, vurderes tiltaket til å kunne forstyrre dyrelivet, herunder fuglelivet.

I utkastet til ny forvaltningsplan for Reisa nasjonalpark står det at nytten av forskningsprosjekter alltid skal «vurderes opp mot omfanget av eventuelle inngrep eller tiltak og de ulemper forskningen medfører». I denne saken vurderes formålet med tiltaket til være så viktig at det overgår de negative konsekvensene som følge av to landinger. Videre vurderes ulempen tiltaket vil ha for de besøkende i området som relativt lav, da det vil gjennomføres på én dag. På grunnlag av denne drøftingen, innvilges søknaden om dispensasjon fra verneforskriften til lavtflyving og landing i Ráisdottarháldi landskapsvernområde med villkår.